

Stockholm 2022-01-31

Till: Socialdepartementet
Dnr: S2021/06996

Svensk sjuksköterskeförening
Dnr 12-39-21

Remissvar: Reglering av privata sjukvårdsförsäkringar SOU 2021:80

Svensk sjuksköterskeförening är en ideell förening som företräder professionens kunskaps- och vetenskapliga område omvårdnad. Vi tar ansvar för och engagerar oss i omvårdnad – i forskning, etik, utbildning och kvalitet – för professionens och patientens bästa.

Svensk sjuksköterskeförening välkomnar att frågan om reglering av privata sjukvårdsförsäkringar utreds och föreningen har tagit del av utredningens faktabakgrunder och författningsförslag.

Privata sjukvårdsförsäkringar står för 0,7 procent av den totala kostnaden för hälso- och sjukvård. Privata sjukvårdsförsäkringar nyttjas till specialiserad öppenvård, där ortopedi är det vanligaste vårdområdet. Den vanligaste försäkringen är arbetsgivarbetalda gruppförsäkringar. I dagsläget har ca 690 000 personer en privat sjukvårdsförsäkring. Det är främst män med högre inkomster än befolkningen som helhet. Vanligast är försäkringar i storstadsregionerna.

Utredningen lyfter att frågor som rör privata sjukvårdsförsäkringar i princip är oreglerade och att denna brist på ändamålsenliga och tydliga regler har skapat en osäkerhet om rättsläget. Som exempel redovisas att det finns en osäkerhet om vilka regler som gäller för den vård som betalas via privata sjukvårdsförsäkringar och om en privat vårdgivare får ha olika väntetider för patienter, beroende på hur avtalet med uppdragsgivaren är formulerat.

Svensk sjuksköterskeförening oroas över att privata sjukförsäkringar kan bli ett hot mot välfärdsmodellen. Tillgång till hälso- och sjukvårdsutbildad personal och vårdinrättningar i Sverige är begränsad. Det finns risk för undanträngningseffekt för de som är i störst behov av vård och att kvalificerad personal, till exempel att specialistsjuksköterskor, som är ett bristyrke, rekryteras till den privata sektorn.

Svensk sjuksköterskeförening instämmer i och vill betona att vård ska ges efter behov i enlighet med Hälso- och sjukvårdslagens (HSL) intentioner och att vårdgivare enligt lagen inte får ge patienter med privat sjukvårdsförsäkring vård före patienter som har ett större vårdbehov och som finansieras av offentlig vård och behandling.

Prioriteringsordningen inom hälso- och sjukvården, som slår fast att den med störst behov ska få vård först, ska gälla i alla lägen.

Svensk sjuksköterskeförening delar utredningens bedömning om att kunskapen behöver stärkas om hur privata sjukvårdsförsäkringar fungerar i praktiken, till exempel hur mycket försäkringarna nyttjas, vilka det är som nyttjar dem och vilken vård som finansieras via försäkring. Förslag om ökad rapportering från vårdgivarna till Socialstyrelsen och IVO är nödvändigt för att få fram ett faktaunderlag om behovsprincipen följs eller ej. Problemet är att utredningar tar tid och eventuella regleringarna bör införas innan privata försäkringar har växt i så stort omfattning att det blir politiskt omöjligt att införa begränsningar.

Svensk sjuksköterskeförenings etiska råd har 2020 uttalat sig i frågan –

” I sjuksköterskornas etiska kod framhålls att sjuksköterskor, tillsammans med andra aktörer i samhället, har ett ansvar för att initiera och främja insatser som tillgodoser allmänhetens, och i synnerhet sårbara befolkningsgruppers hälsa och sociala behov. Sjuksköterskor ska också verka för jämlikhet och social rättvisa när det gäller fördelningen av resurser, tillgång till hälso- och sjukvård och andra vård- och omsorgstjänster.

Sjuksköterskornas etiska råd anser att de etiska regelverken både på professions- och samhällsnivå är tydliga i hur prioriteringar av patienter och patientgrupper ska ske. Utifrån dessa regelverk anser rådet inte att samhället kan legitimera ett system där personer med privata sjukvårdsförsäkringar får en genväg till hälso- och sjukvård. I enlighet med sjuksköterskornas etiska kod, som påtalar att sjuksköterskor ska ta ställning mot oetiska förhållanden, gör därför sjuksköterskornas etiska råd detta uttalande.”

Svensk sjuksköterskeförening saknar en djupare analys av anledningar till att systemet med privata sjukvårdsförsäkringar har ökat. Varför saknas tilliten till det offentligt finansierade gemensamma sjukvårdssystemet. Om andelen privat vård blir hög så riskerar det att påverka tillgängligheten i hela eller delar av det offentligt finansierade sjukvårdssystemet, därför anser svensk sjuksköterskeförening att det är angeläget att snarast inkomma med skarpa förslag som reglerar de privata sjukvårdsförsäkringarna. I denna utredning finns inga sådana förslag.

Myndigheten för vård- och omsorgsanalys (Rapport 2020:3) beskriver att en patient med privat sjukvårdsförsäkring kan få sitt behov bedömt och få en remiss snabbare än patienter i den offentligt finansierade vården och att ”det skulle kunna göra att patienter med privat sjukvårdsförsäkring får vård snabbare för att de kommer in tidigare i vårdkön”

Utredningen resonerar inte om ”remissgenvägen” är förenlig med en vård på lika villkor.

Specifika synpunkter

Svensk sjuksköterskeförening anser att rapportering till Socialstyrelsens patientregister kan öka kunskapen om privata sjukvårdsförsäkringar.

Föreningen anser att vårdgivarregistret hos IVO ska innehålla uppgifter om finansieringsform så att IVO får ökade möjligheter till tillsyn av om behovsprincipen följs. Det krävs dock också att IVO prioriterar denna tillsyn.

Svensk sjuksköterskeförening anser att det är viktigt att privata aktörer som bedriver offentligt finansierad hälso- och sjukvård har en skyldighet att på begäran lämna ut de uppgifter som huvudmannen behöver för att kunna genomföra nödvändig avtalsuppföljning, den ska inte vara frivillig. Denna skyldighet gäller redan vårdgivare i egen regi och samma information ska alltid kunna inhämtas från alla vårdgivare. Förslagen om kvalitetsuppföljning i betänkandet bör genomföras för att möjliggöra för de privata vårdgivarna att, utan hinder av tystnadsplikt, lämna uppgifter till regionen i egenskap av huvudman.

Stockholm 2022-01-31

Oili Dahl

Ordförande
Svensk sjuksköterskeförening

Inger Torpenberg

Sakkunnig
Svensk sjuksköterskeförening